

Отже, культура управління — це, по-перше, рівень розвитку творчих сил і здібностей керівника, виражений у формах і методах організації діяльності колективу людей; по-друге, це різні форми та методи управлінської етики.

В. О. Сизоненко, доц.,
кафедра фінансів підприємств

ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Активізація інноваційної діяльності підприємств потребує розробки заходів, спрямованих на підтримку інноваційних процесів, фінансове регулювання і стимулювання нововведень, відновлення дієвих ланцюгів зв'язку освіти, науки, технологій і виробництва. Усвідомлення значимості переходу до інноваційної моделі розвитку вимагає не лише створення відповідної нормативної бази, але й внесення певних доповнень до програм і навчальних планів низки фінансово-економічних дисциплін. Це пояснюється тим, що питання формування і удосконалення системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності, пошуку перспективних джерел фінансування НДДКР та створенні інновацій, їх активного використання набувають особливої актуальності в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Формування у майбутніх фахівців самостійного творчого підходу до питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності і управління фінансами підприємства може бути посилено за рахунок внесення в навчальну дисципліну «Фінансовий менеджмент» таких доповнень:

1. У темі «Вартість і оптимізація структури капіталу» доцільно використати питання диверсифікації джерел фінансування інноваційної діяльності підприємства. Динаміка основних джерел фінансування інноваційних робіт (власні кошти підприємств, кошти державного та місцевих бюджетів, кошти вітчизняних інвесторів, кошти іноземних інвесторів, банківські кредити) показує про найбільшу питому вагу в загальному обсязі фінансування власних коштів (понад дві третини обсягу), незначну величину кредитів і зовсім незначну величину інших джерел фінансування. Це пояснюється про-

стотою залучення власного капіталу, відсутністю додаткових витрат під час його використання. Водночас, обмеженість обсягу залучення суттєво впливає на можливості інноваційної діяльності.

2. У темі «Управління інвестиціями» доцільно доповнити питання про економічну сутність інвестицій та їх класифікацію матеріалом про особливості інтелектуальних інвестицій, механізм їх упровадження у виробництва, де вони трансформуються в інноваційні інвестиції.

3. У цій же темі при розгляді окремих показників у процесі прийняття інвестиційних рішень щодо реалізації інноваційних проектів доцільно розкрити специфіку управління реалізацією інноваційними проектами, способи залучення і використання банківських інвестиційних кредитів і коштів інноваційних фондів.

4. Питання характеристики основних факторів, що визначають параметри моделі управління у темі «Управління фінансовими ризиками», доцільно розглянути на прикладі інвестиційних ризиків умовного інноваційного проекту. Особливої уваги потребує з'ясування впливу зміни кон'юктури на ринку НДДКР, зміни нормативно-правового поля здійснення інвестиційної діяльності в умовах тривалого терміну реалізації інноваційного проекту.

Ці та інші аспекти фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства можуть бути розкриті як у процесі підготовки та видання нових підручників, навчальних посібників, так і при проведенні практичних та семінарських занять. У подальшому при удосконаленні існуючих програм з фінансово-економічних дисциплін низка питань, пов'язаних з інноваційною діяльністю підприємства, може бути систематизована і представлена окремою темою, або окремими питаннями в темах курсів.

С. О. Силантьєв, канд. техн. наук, доц.,
кафедра менеджменту

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ПОХІДНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ»

За останні 50 років світова спільнота є свідком радикальних змін у економіці. Ці тенденції характеризуються значним скороченням сировинних галузей у розвитку економік розвинутих країн і бурхливим ростом таких секторів, як фінансовий (з 0,77 % до